

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการสอนที่ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประเภทกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังจากการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (อุเทน ปัญญา, 2543, หน้า 47) ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 รูปแบบการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนเรียน	สอน	ทดสอบหลังเรียน
ER	T ₁	X	T ₂

- ER แทน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองได้มาโดยการสุ่ม
- X แทน การสอนโดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน
- T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน
- T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะศึกษาจากประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม ทั้งสิ้น 119 คน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับสลากจากห้องเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน แล้วนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพียง 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือกของลิเคอร์ท (Likert)
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แผนการสอนหลักภาษาไทยที่ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 6 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 18 คาบ
4. แบบประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินการทำแบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบประเมินผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแต่ละชนิดมีลักษณะและวิธีการสร้างที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้อธิบายการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือแต่ละชนิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

1.1 ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวของกรรธา และไรซ์แมน จากงานวิจัยของประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525, หน้า 56-60) พรทิพย์ บุญรอด (2534, หน้า 47-50) อภาภรณ์ ศิริภาคเนย์ (2533, หน้า 56-58) และสุรางคณา เลี่ยมเพชรรัตน์ (2543, หน้า 37-39) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

1.3 สร้างแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ตัวเลือก ของลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดให้แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนน้อยที่สุด

1.4 การเขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ ได้อาศัย คำจำกัดความของรูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบต่อไปนี้ เป็นเกณฑ์

แบบอิสระ (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่ชอบ คิดและหาความรู้ด้วยตนเอง ทำงานด้วยความคิดของตนเอง และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่อยากรู้ อยากเห็นทางวิชาการน้อย จะเรียนเฉพาะเรื่องที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น โดยจะยึดครูและเพื่อน ร่วมชั้นเป็นแหล่งความรู้และแหล่งที่จะช่วยเหลือเขาได้ รวมทั้งชอบให้ครูบอกว่าจะต้องทำอะไร

แบบร่วมมือ (Collaborative) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่ชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเห็นว่าห้องเรียนเป็น แหล่งศึกษาหาความรู้

แบบแข่งขัน (Competitive) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่คิดว่า ในห้องเรียนจะต้องมีการแข่งขันเพื่อเอาชนะ หรือพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้ รางวัล

แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ไม่สนใจเนื้อหาวิชา และไม่ขอร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้คือ เป็นคนที่ต้องการเรียนและชอบที่จะเรียนในชั้นเรียน ชอบที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากชั้นเรียน และมีความรู้สึกว่าจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มากที่สุด แต่จะมีส่วนร่วมน้อยมากถ้ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน

1.5 รูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบจะมีข้อคำถามรูปแบบละ 15 ข้อ รวมทั้งหมด 90 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่ทราบชื่อของรูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ โดยข้อคำถามจะเรียงลำดับสลับกัน

1.6 นำแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา

1.7 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 120 คน

1.9 นำแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน โดยมีแนวคิดว่าจะหาความสัมพันธ์ของแต่ละรูปแบบมีความสัมพันธ์กับข้อคำถามของแต่ละรูปแบบ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะพฤติกรรมเช่นเดียวกับข้อคำถามในรูปแบบนั้น ๆ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะต้องมีค่าสูง

1.10 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงในแต่ละรูปแบบรูปแบบละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ

1.11 นำข้อคำถามทั้ง 10 ข้อของแต่ละรูปแบบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ผลการวิเคราะห์พบว่า

รูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80
รูปแบบการเรียนรู้แบบฟังหา	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78
รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80
รูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .64
รูปแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76
รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83
แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ทั้งฉบับ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

1.12 นำข้อคำถามแต่ละรูปแบบมาจัดเรียงลำดับข้อใหม่ ดังตาราง 2

ตาราง 2 เลขที่ข้อคำถามของแต่ละรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรากฏในแบบสอบถาม

รูปแบบการเรียนรู้	เลขที่ข้อคำถาม									
แบบอิสระ	1	7	13	19	24	31	37	43	49	55
แบบหลีกเลี่ยง	2	8	14	20	26	32	38	44	50	56
แบบร่วมมือ	3	9	15	21	27	33	39	45	51	57
แบบฟังหา	4	10	16	22	28	34	40	46	52	58
แบบแข่งขัน	5	11	17	23	29	35	41	47	53	59
แบบมีส่วนร่วม	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60

1.13 สำหรับการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามรูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบนั้น พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของแต่ละรูปแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนทำได้ คือหากนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในรูปแบบการเรียนรู้ใดมากที่สุด ก็แสดงว่านักเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้แบบนั้น หากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน 2 รูปแบบหรือมากกว่า ก็ถือว่านักเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้หลายรูปแบบ

1.14 จัดพิมพ์แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้จริงต่อไป

2. การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทย

2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจากหนังสือและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และหนังสือเรียนหลักภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.3 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด แล้วนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 120 คน

2.6 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% และใช้ตารางวิเคราะห์ข้อสอบของจุง เต ฟาน (Chung-Teh-Fan) จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20-.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.7 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 40 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนข้อและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนข้อสอบจำแนกตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

เนื้อหา	พฤติกรรมที่ต้องการวัด			รวม
	ความรู้ ความจำ	การ นำไปใช้	ความคิด วิเคราะห์	
คำและหน้าที่ของคำ : นาม สรรพนาม	1	3	3	7
คำและหน้าที่ของคำ : กริยา วิเศษณ์	1	2	5	8
คำและหน้าที่ของคำ : บุพบท สันธาน อุทาน	4	-	3	7
ประโยคความเดียวและประโยคความเดียว	1	-	4	5
ประโยคความซ้อน	-	-	6	6
การขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยค	-	3	4	7
รวม	7	8	25	40

2.8 ข้อสอบทั้ง 40 ข้อ แต่ละข้อมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ในช่วง .25-.59 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .20-.74

2.9 จากนั้นนำข้อสอบทั้ง 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยทั้งฉบับเท่ากับ .84

2.10 จัดพิมพ์รูปแบบของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยให้มีรูปแบบที่เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

3. การสร้างแผนการสอนหลักภาษาไทยที่ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน

3.1 ศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู และหนังสือเรียนหลักภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อแบ่งเนื้อหาและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3.3 วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงหาเทคนิคหรือวิธีสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน

รวมทั้งต้องสอดแทรกกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เชื่อมโยงบูรณาการเข้าในแผนการสอนด้วย เพื่อสร้างเสริมทักษะกระบวนการคิด การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ให้เกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.4 ดำเนินการสร้างแผนการสอนหลักภาษาไทยโดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งในแต่ละแผนอาจจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ทุกรูปแบบที่ปรากฏก็ได้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน 3 อันดับแรกที่มีจำนวนมากที่สุดในทุกแผน และสอดแทรกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้อื่นที่มีจำนวนน้อยไว้ในบางแผน ซึ่งแต่ละแผนมีรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 รายละเอียดของแผนการสอน

แผนที่	เนื้อหา	วิธีสอนหรือกระบวนการที่ใช้	รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้อง
1	คำและหน้าที่ของคำ : นาม สรรพนาม	ขั้นนำ - กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด	มีส่วนร่วม
		ขั้นสอน - วิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มช่วยเรียนรายบุคคลและวิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม	ร่วมมือ
		ขั้นสรุป - วิธีสอนแบบบรรยาย	ฟังพา
2	คำและหน้าที่ของคำ : กริยา วิเศษณ์	ขั้นนำ - กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด	มีส่วนร่วม
		ขั้นสอน - วิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มคณะ ผลสัมฤทธิ์และวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน	ร่วมมือ
		ขั้นสรุป - วิธีสอนแบบบรรยาย	ฟังพา

ตาราง 4 รายละเอียดของแผนการสอน (ต่อ)

แผนที่	เนื้อหา	วิธีสอนหรือกระบวนการที่ใช้	รูปแบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้อง	
3	คำและหน้าที่ของคำ : บุพบท สันธาน อุทาน	ขั้นนำ	- วิธีสอนแบบบรรยาย	ฟังพา
		ขั้นสอน	- วิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้ เทคนิคการต่อบทเรียนและ กระบวนการปฏิบัติ	ร่วมมือ
		ขั้นสรุป	- การสอนโดยใช้เกม	แข่งขัน
4	ประโยคความเดียว และประโยคความ รวม	ขั้นนำ	- วิธีสอนโดยใช้เกมและ กระบวนการเรียนภาษา รูปแบบที่ 2	แข่งขัน
		ขั้นสอน	- วิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้ เทคนิคการสืบสอบเป็น กลุ่มและวิธีสอนแบบ สืบค้น	ร่วมมือ
		ขั้นสรุป	- วิธีสอนแบบมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม
5	ประโยคความซ้อน	ขั้นนำ	- กระบวนการสร้างความคิด รวบยอด	มีส่วนร่วม
		ขั้นสอน	- วิธีสอนแบบผสมผสาน (วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอน แบบมีส่วนร่วม และวิธี สอนแบบ 4MAT)	ร่วมมือ
		ขั้นสรุป	- วิธีสอนโดยใช้เกม	แข่งขัน

ตาราง 4 รายละเอียดของแผนการสอน (ต่อ)

แผนที่	เนื้อหา	วิธีสอนหรือกระบวนการที่ใช้	รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้อง
6	การขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยค	<p>ขั้นนำ - กระบวนการสร้างความตระหนัก</p> <p>ขั้นสอน - วิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>ขั้นสรุป - วิธีสอนโดยใช้เกม</p>	<p>มีส่วนร่วม</p> <p>ร่วมมือ</p> <p>แข่งขัน</p>

3.5 นำแผนการสอนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเตรียมนำไปใช้ทดลองสอน

4. การสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ

4.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการสอน เพื่อกำหนดภาระงาน ชิ้นงาน และคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมการประเมินด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

4.2 หลังจากที่ได้กำหนดสิ่งที่ต้องการจะประเมินแล้ว จากนั้นจึงกำหนดเกณฑ์การประเมิน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบของเกณฑ์ และระดับคุณภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจะประเมินในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การแสดงความคิดเห็นและการยอมรับ

ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการให้ความร่วมมือและความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตาราง 5

ตาราง 5 เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับ คุณภาพ	การแปลความหมาย		
	การมีส่วนร่วมใน การวางแผนและ ปฏิบัติตามแผนที่ วางไว้	การแสดงความ คิดเห็นและการ ยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	การให้ความ ร่วมมือและความ รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
4 (ดีเยี่ยม)	มีส่วนร่วมในการ วางแผนการทำงาน ของกลุ่มทุกขั้นตอน และปฏิบัติตามแผน ที่วางไว้อย่างเคร่ง- ครัดทุกครั้ง	แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผลและ ยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	ยอมรับมติของกลุ่ม และปฏิบัติตามตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบ- หมายอย่างเต็มที่ และเต็มความ สามารถ
3 (ดี)	มีส่วนร่วมในการ วางแผนการทำงาน ของกลุ่มและปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้เป็น ส่วนมาก	แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผลและ ยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นเป็น ส่วนมาก	ยอมรับมติของกลุ่ม และปฏิบัติตามตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบ- หมายอย่างเต็มความ สามารถ
2 (พอใช้)	มีส่วนร่วมในการ วางแผนการทำงาน ของกลุ่มและปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้เป็น บางครั้ง	แสดงความคิดเห็น ค่อนข้างมีเหตุผล และยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	ยอมรับมติของกลุ่ม และปฏิบัติตามตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบ- หมายเป็นบางครั้ง

ตาราง 5 เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกรรมการทำงานกลุ่ม (ต่อ)

ระดับ คุณภาพ	การแปลความหมาย		
	การมีส่วนร่วมใน การวางแผนและ ปฏิบัติตามแผนที่ วางไว้	การแสดงความ คิดเห็นและการ ยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	การให้ความ ร่วมมือและความ รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
1 (ปรับปรุง)	ไม่มีส่วนร่วมในการ วางแผนการทำงาน ของกลุ่มและไม่ ปฏิบัติตามแผนที่วาง ไว้	แสดงความคิดเห็น อย่างไร้เหตุผลและ ไม่ยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	ไม่ยอมรับมติของ กลุ่มและไม่ปฏิบัติ งานตามหน้าที่ที่ได้ รับมอบหมาย

4.2.2 การประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่
ความคิด

การประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิดจะ
ประเมินในเรื่องของความถูกต้องของข้อมูล ความคิดสร้างสรรค์ และการนำเสนอผลงาน โดยมี
เกณฑ์การประเมินดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด

ระดับ คุณภาพ	การแปลความหมาย		
	ความถูกต้อง ของข้อมูล	ความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผลงาน
4 (ดีเยี่ยม)	ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจนทุกประเด็น จัดลำดับความคิด หลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยได้ อย่างชัดเจน	ผลงานมีความ สวยงามมาก และมี รูปแบบที่แปลกใหม่	นำเสนอผลงานด้วย วิธีการที่กระชับ น่าเสียงชัดเจน ใช้ ภาษาถูกต้องตาม อักขรวิธี และมีการ เตรียมการอย่างดี

ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด (ต่อ)

ระดับ คุณภาพ	การแปลความหมาย		
	ความถูกต้อง ของข้อมูล	ความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผลงาน
3 (ดี)	ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจน จัดลำดับ ความคิดหลัก ความ คิดรอง และความคิด ย่อยชัดเจนเป็นส่วน มาก	ผลงานมีความ สวยงาม แต่มีรูปแบบ ธรรมดา	นำเสนอผลงานด้วย วิธีการที่ค่อนข้าง กระชับ การใช้ภาษา อาจผิดเพี้ยนไปบ้าง แต่มีการเตรียมการ ค่อนข้างดี
2 (พอใช้)	ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจน การจัดลำดับ ความคิดหลัก ความ คิดรอง และความคิด ย่อยอาจจะไม่ค่อย สมบูรณ์ขาดส่วนใด ส่วนหนึ่ง	ผลงานไม่ค่อย สวยงาม และมี รูปแบบซ้ำกับคนอื่น	นำเสนอผลงานตาม ลำดับขั้นตอน สื่อความได้พอ สมควร อาจจะมีการ ผิดพลาดบ้าง
1 (ปรับปรุง)	ข้อมูลไม่ถูกต้องทุก ประเด็น ไม่มีการจัด ลำดับความคิดหลัก ความคิดรอง และ ความคิดย่อย	ผลงานไม่มีความ สวยงาม	นำเสนอผลงานอย่าง ไม่มีลำดับขั้นตอน ฟังไม่รู้เรื่อง ไม่มีการ เตรียมการล่วงหน้า

4.2.3 การประเมินการทำแบบทดสอบ

การประเมินการทำแบบทดสอบจะประเมินจากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละแผนการสอน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตาราง 7

ตาราง 7 เกณฑ์การประเมินการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	การแปลความหมาย
4 (ดีเยี่ยม)	มีคะแนนการทำแบบทดสอบตั้งแต่ 9 – 10 คะแนน
3 (ดี)	มีคะแนนการทำแบบทดสอบตั้งแต่ 7 – 8 คะแนน
2 (พอใช้)	มีคะแนนการทำแบบทดสอบตั้งแต่ 5 – 6 คะแนน
1 (ปรับปรุง)	มีคะแนนการทำแบบทดสอบต่ำกว่า 5 คะแนนลงมา

4.3 จากนั้นจึงกำหนดเกณฑ์การตัดสิน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินไว้ 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 การตัดสินระดับบุคคล นักเรียนจะต้องมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพพอใช้ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน

4.3.2 การตัดสินระดับกลุ่ม นักเรียนร้อยละ 80 มีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพพอใช้ขึ้นไปถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

4.4 หลังจากที่ได้กำหนดสิ่งที่จะประเมิน เกณฑ์การประเมิน และเกณฑ์การตัดสินแล้ว ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยให้แผนที่ความคิด และแบบประเมินการทำแบบทดสอบ

4.5 นำแบบประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพและเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้านให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัด

4.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพและเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

4.7 สำหรับวิธีการคิดคะแนนนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.7.1 การประเมินการทำแบบทดสอบใช้วิธีการเทียบคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิดจะมีการประเมิน 3 ด้าน ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยแต่ละด้านมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน

4.7.2 เมื่อให้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิดในแต่ละด้านแล้ว ให้นำคะแนนของการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มทั้ง 3 ด้านมาหาค่าเฉลี่ย สำหรับการประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิดก็ทำเช่นเดียวกัน

4.7.3 จากนั้นจึงนำคะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิดเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนก็จะได้ระดับคุณภาพของการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด

4.7.4 หลังจากที่ได้ระดับคุณภาพของการประเมินทั้ง 3 ชนิด คือ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การประเมินการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด และการประเมินการทำแบบทดสอบแล้ว ให้นำระดับคุณภาพทั้ง 3 ชนิดมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายที่กำหนดไว้

4.7.5 เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

3.50–4.00	หมายถึง	มีผลการเรียนรู้ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม
2.50–3.49	หมายถึง	มีผลการเรียนรู้ในระดับคุณภาพดี
1.50–2.49	หมายถึง	มีผลการเรียนรู้ในระดับคุณภาพพอใช้
0.01–1.49	หมายถึง	มีผลการเรียนรู้ในระดับคุณภาพปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่เป็นลำดับต่อเนื่องกัน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หารูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทุกห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 119 คน

2. วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของห้องที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาเป็นหลักในการสร้างแผนการสอน

3. สร้างแผนการสอนหลักภาษาไทยที่ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. เริ่มต้นการทดลองด้วยการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนไว้
5. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนหลักภาษาไทยที่ยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่สร้างขึ้นทั้ง 6 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 18 คาบ
6. หลังจากสอนครบทั้ง 6 แผนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
7. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้งไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนและก่อนและหลังเรียน
8. ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การทำแบบทดสอบ และการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาโดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ
9. สรุปผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษารูปแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean)
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยก่อนและหลังเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test)
3. การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean)